

של איגוד התרבות היהודי בגרמניה, ותחומים נוספים כגון ביקורת קולנוע מחתרתית. בפרק האחרון סוקר המחבר את הנושא בשנים שלאחר נפילת השלטון הנאצי.

Andrei A. Orlov, *The Enoch-Metatron Tradition*, Mohr Siebeck, Tübingen 2005, xii+383 pp., bibl., index

המחבר בוחן את התפתחות דמותו של חנוך מן השורשים המסופוטמיים שלה, דרך הספרות האפוקליפטית של ימי הבית השני ועד הספרות הרבנית וספרות ההיכלות, שבה זוהה חנוך עם מטטרון. בחלקו הראשון של הספר דן המחבר, בהתבססו על ספר חנוך השני (הסלאבוני), בדמותו של חנוך המלך הגשמי ובשינוי שחל בדמותו של מטטרון המלאך, וטוען כי דמות זו קיימת כבר בימי הבית השני. בחלקו השני של הספר טוען המחבר כי לפולמוסים הדתיים של ימי הבית השני נודע תפקיד חשוב בשינויים שחלו בדמותו של חנוך.

Artur Sandauer, *On the Situation of the Polish Writer of Jewish Descent in the Twentieth Century (Studies on Polish Jewry Series)*, Magnes Press, Jerusalem 2005, 99 pp.

המחבר, מבקר של ספרות פולנית, נולד וחי בפולין עד פטירתו בשנת 1989. בסדרת המאמרים המתפרסמת בספר עוסק המחבר במקומם המכריע של פולנים ממוצא יהודי, כהגדרתו, בספרות הפולנית. הוא בוחן אותם הן כיוצרים הן כדמויות ספרותיות לאורך המאה הכ'. בספר שבעה פרקים. הפרק הראשון הוא מעין מבוא, הן בעליית האנטישמיות המודרנית ובמעמדם של היהודים בפולין הישנה. הפרקים הבאים דנים בנושא לאורך התקופה הנדונה: בין שתי מלחמות העולם, בימי הכיבוש הנאצי, בתקופה הסובייטית ובתקופת ליום שלאחריה.

Abraham Wasserstein & David J. Wasserstein, *The Legend of the Septuagint: From Classical Antiquity to Today*, Cambridge University Press, New York 2006, xviii+334 pp., bibl., index

תרגום השבעים הוא התרגום המרכזי של התורה לשפה היוונית. נסיבות כתיבתו עלומות, אך לאורך תקופה ארוכה נרקמו עליהן אגדות רבות, הסובבות ברובן סביב המסורת שתלמי מסר את מלאכת התרגום בידי שבעים ושניים זקנים יהודים. הספר בוחן את גלגוליו של הסיפור לאורך אלפיים השנים מאז התפרסם, כפי שאומץ ועוצב בידי יהודים, נוצרים, מוסלמים ופגנים. הוא בוחן באילו נסיבות נוצרו הסיפורים ולאילו תכלית נוצרו. הספר דן באיגרת אריסטאיאס, כמסורת היהודית-ההלניסטית, כאבות הכנסייה, כמסורות המוסלמיות, בספר יוסיפון, בקראים, בשומרונים וביהדות הרבנית בימי הביניים, ונחתם בתקופת הרנסנס ובעידן המודרני.